

Súčanský

HLÁSNIK

Noviny obce Horná Súča - ročník III. - číslo 3 - august 1998 - zadarmo

MIMORIADNÉ VYDANIE

Obec Horná Súča
vás pozýva na
oslavy

790. výročia prvej
písomnej zmienky
o obci Horná Súča

28. - 30. augusta 1998

**SPOMÍNAME NA OSOBNOSTI
KULTÚRNEHO A SPOLOČENSKÉHO
ŽIVOTA**

Na úvod stručne z histórie

Prvé písomné správy o obývaní Súčanskej doliny sú z roku 1208, no ústne podanie ide ďaleko za tento dátum do čias Veľkej Moravy. Starší z najstarších spomínajú osadu Okyta - terajšia osada Trnávka kde v 30 rokoch 20. storočia pri pochôdkach revírom našiel lesník Štefan Ondračka bronzovú sekerku, ktorú historici z trencianskeho múzea zaradili do doby bronzovej. Obdobne v 90. rokoch 20. storočia na kopanici Dúbrava objavili nádoby - črepy, o ktorých sa veľmi uznanlivo vyjadrili historici. Škoda, že celý prípad stroskotal na nejednotnosti a nevráživosti niektorých občanov Súče.

Čo lákalo ľudí do nehostinných lesov, plných divej zveri, do miest kde končia všetky cesty. Súčanský chotár tvorí miskovitú dolinu ohraničenú Chabovou, Košármí, Polanou, Krásinom, Holým Vrchom, z ktorej len s veľkou námahou sa môžeme dostať na susednú Moravu.

Mienky sa rôznia - pri veľkom sťahovaní národov sa tu utiahli zbytky

Avarov, slovanskí lovci si tu vytvorili osadu, alebo ...

V blahej pamäti zosnulý vdp. Guga z Orechového vo svojich písomných spomienkach hovorí: Tatari po víťazstve nad vojskami uhorského kráľa v roku 1244 pri Šajave začali pustošiť hornaté kraje Slovenska. Zrúcali kláštor na Skalke i osadu v súčanských horách.

Jedna časť sa dodnes volá "kostelisko" čo svedčí, že tu stál kostol, alebo väčšia kaplnka - kostolík. Pravdepodobne bol z dreva a zanikol spolu s osadou. Lesy prestali byť dostatočnou ochranou proti nájazdom kočovníkov, preto knieža Bogomir postavil hrad na sklovvrchu Krasín. Tu sa sústredil celý spoločenský život súčanskej doliny, a tu v podhradí vznikla dedina terajšia Dolná Súča, s kostolom sv. Alžbety Uhorskej dcéry kráľa Ondreja II. a manželky Gertrudy. Svätorečenie prebehlo v roku 1235 a do tohto obdobia môžeme položiť stavbu kostola, na oslavu novej svätej.

Tu smerovali dlhé roky cesty Hor-

nosúčanských osadníkov, až keď si v roku 1771 postavili chrám k úcte nového svätca z Čiech sv. Jána Nepomuckého. Ako prebiehalo pokresťančovanie súčanskej doliny písomné správy mlčia. Mlčí aj ústne podanie. Ojedinelú zmienku nachádzame v knihe Slovenské učené tovarištvo "Organizácia a členstvo" na str. č. 89. Ako 467. člen je Juraj Zemanovič, narodený 30 júla 1767 v Hornej Súči, v rokoch 1794 - 1795 bol študent bohoslovnia v Bratislave.

Aký bol jeho ďalší osud nikto nevie, nevie sa ani, do ktorej vetvy Zemanovičov patril.

V 19. storočí Horná Súča dala sv. Cirkvi 2 kňazov, boli to bratia Rankovci: Ondrej a Štefan. Obidvaja pôsobili v Ostrihomskej diecéze, stratili kontakt s rodiskom, zomreli mladí. Štefan v roku 1898 vo Vajnorochoch ako 36 ročný na otravu krvi po vytrhnutí zuba.

Ústne podanie hovorí aj o reholnom bratovi i sestričkách, no upresňujúce údaje nikto nevie podať.

Michal Rešetka

(1794 - 1854)

«Kde je otázka v službe národu môjmu slovenskému, s ochotnosťou k službám týmto, ako i k obetiam pre rozkvet národa nášho, ak žiu som sa neodľahoval, ani nejdem, ani nechcem, ani nebudem».

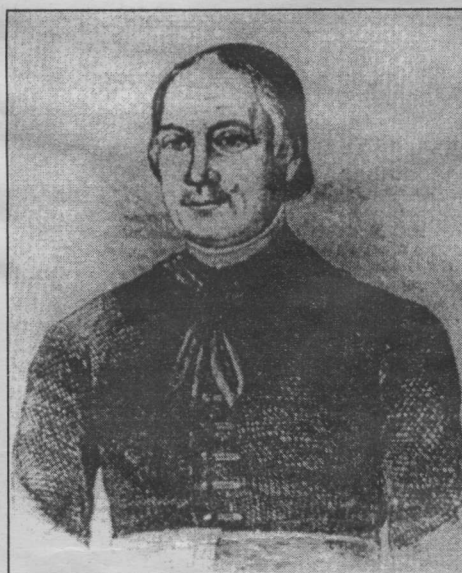
Michal Rešetka - piaty hornosúčanský farár, sa narodil 2. 9. 1794 v Bobote. Gramatické triedy absolvoval v Nitre, a prvú humanitnú triedu v Trenčíne. Filozofiu vyštudoval v Nitre a tu pokračoval aj v teologickom štúdiu. 14. septembra 1817 slávil primície v kostole Panny Márie z vrchu Kamenica.

Svoje kňazské účinkovanie začal ako kaplán v Rajci. V roku 1819 bol preložený za kaplána do Dubnice nad Váhom. Tu kaplánoval do roku 1834.

Od 23. júla 1834 do 9. mája 1854 pôsobil ako farár v našej obci.

Dvadsať rokov sa M. Rešetka snažil o zlepšenie životnej úrovne v našej farnosti. Snažil sa o duchovné pozdvihnutie farníkov a venoval sa aj praktickým otázkam bežného života - zdravotníckej osvete, hospodáreniu, priamej pomoci najchudobnejším a chorým občanom.

Keď v roku 1836 vypukla v obci cholera, zriadil na fare choleroú lekára,

do ktorej sám zháňal lieky. Denne dával variť polievku a víno pre chorých. Keď sa v roku 1840 prvý raz zavádzalo očkovanie proti kiahňam, Rešetka presviedčal ľud v kázňach o potrebe a význame tohto očkovania. V roku 1847 postihla

obec epidémia týfusu a zimnice a Rešetka znovu pomáha nezištne chorým občanom tak ako pri cholere.

K zlepšeniu zdravia mali slúžiť aj minerálne pramene v Slatinských jarkoch. V roku 1841 dal urobiť zbežnú analýzu vody a potom nechal pramene vyčistiť a upraviť. Pramene boli štyri a dal im mená - Juraj, Šimon, Štefan a Ján. Okolo dal vysadiť lipy, na briežok nad pramene postavil malú kaplnku ako podstavec pre obraz svätého Michala. Do podstavca boli vyryté slová v latinčine «Postavené piatym farárom Michalom Rešetkom nad štyrmi výdatnými studenými železitými prameňmi, ktoré on šťastne odkryl. (1846)»

Z bohatej literárnej činnosti sú pre nás najdôležitejšie rukopisy, ktoré priamo súvisia so životom našich predkov. Zachoval sa obsiahly rukopis v latinčine «Dejiny farnosti Horná Súča», ďalej niekoľko kázni pre hornosúčanských farníkov a značne poškodená kniha, ktorá sa volá «Poštová kniha». V tejto knihe sú zápisy o predaji a kúpe pozemkov, hôr a usadlostí.

Hneď po svojom príchode roku 1834 založil nedelnú školu, v čom mu patrí prvenstvo na Slovensku. V roku 1845 zakladá «Spolok striezlivosti», v ktorom bolo na začiatku zapísaných 1336 čle-

nov. Ľud vychovával a vyučoval kázňami, mládež v škole a v domoch na kopaničiach. Školským deťom rozdával knižky, ktoré pre ne kupoval, staršej mládeži a dospelým požičiaval knihy zo svojej knižnice.

Počas svojho života vytvoril 2 knižné zbierky - jednu viacrečovú a druhú čisto slovenskú, ktorú nazval Knižnica Panónsko-slovenská. Túto sprístupnil

verejnosti a knihy zdarma požičiaval farníkom, návštevníkom a kňazom.

Napriek slabému zdraviu bol v práci neúnavný. Učil našich predkov ako si obohacovať ducha literatúrou, učil ich čítať knihy, žiť kultúrnejšie, milovať svoju reč, piesne, svoju vlasť. Právom mu preto patria k hodnosti kňaza i charakteristiky - literárny historik, bibliograf, zberateľ a vydavateľ kníh, tlačiv

a rukopisov, horlivý ľudovýchovný pracovník a priekopník zdravotnovýchovnej činnosti.

V strede starého cintorína v Hlohovom, medzi dvoma lipami, stojí pri jednoduchom hrobe kamenný pomník, ktorý označuje miesto posledného odpočinku tohto obetavého hornosúčanského kňaza.

Štefan KUČERAVÝ

(1902-1975)

V 20. storočí ako vzácnu perlu sv. cirkvi darovala Horná Súča kňaza Štefana Kučeravého.

V 20. storočí ako vzácnu perlu sv. cirkvi darovala Horná Súča kňaza Štefana Kučeravého.

Narodil sa 20. decembra 1902 z roľníckych rodičov Jána a Anastázie Brázdikovej. Narodil sa, čo sa stalo! Veď vtedy sa rodilo toľko detí, deti boli jediným bohatstvom Súče. Nikto netušil, že práve tento drobček, neskoršie mládenec nižšej, územčitejšej postavy sa stane vyvolencom Božím. Život plynul ďalej so všednými starosťami roľníka, práca na poli, okolo statku, spánok - na druhý deň odznova.

Prešlo 6 rokov a malý Štefko ide do školy, aby sa mohli uskutočniť veľké plány na ktoré ho Pán predurčil. Ľudovú školu vychodil v Hornej Súči s výborným prospechom, vlastne ten presvedčil roľníckych rodičov o možnosti študovať. Časy boli ťažké, bieda, hlad, vojna, no ani to neodradilo nášho študenta. V rokoch 1915 - 1920 navštevoval gymnázium v Trenčíne,

skúšku dospelosti skladá v slovenskom Ríme - Trnave, v roku 1921.

Okrem hmotného nedostatku vážnou prekážkou pre ďalšie štúdium bol nadmerný počet uchádzačov o štúdium posvätnnej teológie. Prvý ročník navštevuje v Nitre, druhý a tretí v Trnave, štvrtý a pre kňazskú vysviacku ide do Spišského Podhradia, kde z rúk biskupa svätého života Jána Vojtašáka dňa 21. novembra 1926 prijíma sviätenie.

28. novembra 1926 prvý krát slávi svätú omšu. Jasala celá dedina, stovky krojovaných Ľudí zaplavilo chrám, zvuky slávnej kapely robili túto slávnosť ešte veľkolepejšou.

Odteraz má Horná Súča znova svojho kňaza, kosť z ich kostí, ktorý bude dennodenne slúžiť najsvätejšiu omšu, premieňať chleba a víno na telo a krv živého Boha. Dni Hosana sa skončili.

Prvým miestom jeho kňazského života sa stáva Spišský Hrhov, kde pobudne iba 7 mesiacov. Druhou stanicou jeho účinkovania je Ružomberok, kde po boku Otca národa nezabudnuteľného Andreja Hlinku sa priúča kňazskému životu. Na jeseň 1930 odchádza do Malatinej za správcu fary, tu pôsobí 3 roky. V lete roku 1933 odchádza do Revúcej, kde pôsobí ako farár do roku 1935. V máji 1935 odchádza do Oravského Bieleho Potoka. Tu, v najchudobnejšej časti Slovenska prežil 34 rokov. Chudobný medzi chudobnými, najposlednejší medzi poslednými prečkal II. svetovú vojnu, 50. roky a v máji 1969 vyčerpaný 43 ročnou prácou vo vinici Pánovej sa vracia do rodnej Súče.

Nemá kto dakovať, nemá kto vítať. Taký je údol vyvolencov Božích. Iní

zgzadovali domy, prepychové nábytky a on sa sťahuje pod rodičovskú strechu tak ako odchádzal. Iba kníh je väčšia hrba. Nie nesmútil, veď celý život sa usiloval plniť slová Majstra, a ten slúbil 100-násobnú odmenu a život večný svojim verným nasledovníkom.

Nie, nebol márnivý ale či mohol žiadať, keď videl tie bolestné oči detí, zúfale oči matiek, slzy v očiach mužov?

Ťažko preťažko sa žilo na Orave, stovky svojich ovečiek vyprevadil za veľkú vodu, aby si v cudzom svete hľadali obživu pre seba a mnohohodné rodiny. Často dal i zo svojho, požičal - nemal kto vrátiť... i on sa musel uskromniť. Celý život sa tešil na Súču, patrila jej každá myšlienka no novú Súču už nepoznal. Inú si ju zachoval vo svojich spomienkach. No i tak kým zdravie dovolilo vypomáha miestnemu farárovi. Jeho slová prebúdzali Ľudí z dúm modernosti, tisli slzy do očí, očisťovali a privádzali k sviatostnému Spasiteľovi.

Zo spomienok farníkov: Kučeravého kázeň je ako kytička, celý týždeň mám čomu privoňavať. Každé slovo malo svoje miesto, svoju váhu, škoda, že odišiel.

Sil ubúdalo, v roku 1972 žiada cirkevnú vrchnosť o prijatie do kňazského domova v Beckove. Žiadosti bolo vyhovené a posledné roky strávil v Beckove, kde ho v hojnom počte rodáci navštevovali.

Nikto netušil, čo malo nasledovať. Bol najkrajší mesiac v roku, mesiac Panny Márie, ktorú tak miloval, keď sa rozlúčil s týmto slzavým údolím. 18. mája 1975 zaspal naveky. V tichosti prešiel do večného života o 5. hodine rannej.

Pohrebné obrady v Beckove 20. mája vykonal spišský ordinár Štefan Garaj. Telesné pozostatky uložili v Hornej Súči ten istý deň o 17.00 h. O postavenie pomníka na jeho hrobe sa najviac zaslúžil miestny kňaz PhDr. Ďatelinka v roku 1978.

Ladislav Ďatelinka

(1912 - 1997)

Dňa 16. augusta 1997, v odpoľudňajších hodinách dotĺklo unavené srdce katolíckeho kňaza PhDr. Ladislava Ďatelinku, ktorý 39 rokov zo svojho života obetoval našej farnosti.

PhDr. Ladislav Ďatelinka sa narodil 22. 6. 1912 v Hrežďovciach (okres Topoľčany). Detstvo prežil v neďalekej malej dedinke Nadlice. Navštevoval Gymnázium v Nitre a po jeho ukončení začal štúdium na Bohosloveckej fakulte v Nitre, ktoré v roku 1940 ukončil. Ordinovaný bol 23. 6. 1940 v Nitre. Doktorát z teológie ukončil v Olomouci v roku 1949.

Primičnú svätú omšu mal 29. 6. 1940 v Nadliciach.

Ako prvé miesto pôsobenia bola práve naša farnosť Horná Súča, kde pôsobil tri mesiace ako kaplán.

Ďalšie pôsobiská:

1940 - 1942 - kaplán v Kysuckom Novom Meste

1942 - 1945 - kaplán v Turzovke

1945 - 1946 - kaplán v Bytči

1946 - kaplán v Trenčíne - Orechovom

1946 - 1951 správca farnosti Prečín

1951 - 1952 väzenie

Po prepustení z väzenia mu vtedajší nitriansky biskup PhDr. Eduard Nec-

zey vybral na preliečenie vážne narušeného zdravia farnosť Hornú Súču pre jej polohu a zalesnené prostredie. Od októbra 1952 až do 17. júla 1991 pôsobil ako správca našej farnosti. V rozľahlej obci s množstvom kopaníc pôsobí 34 rokov ako jediný kňaz. Pôsobí síce v obci, ktorá je celá katolícka, ale aj napriek tomu má veľa špecifických problémov. Pôsobí tu v rokoch, ktoré boli pre náboženský život skutočne ťažké. Okrem toho bol ako väznený kňaz stále pod kontrolou štátnych inštitúcií.

Aj napriek týmto ťažkým rokom urobil pre farnosť a pre obec skutočne veľa. Bol v ustavičnom pohybe - pešo, na bicykli či motorke a až ako 60-ročný na aute obiehal niekoľkokrát denne, v čase i nečase, všetky kopanice, obec, celý chotár. Aj keď bol «v nemilosti» našiel spôsob ako získať súhlas na stavbu, či opravu cirkevných budov. Pri všetkých prácach využíval svoj príslovcový humor, optimizmus a dodával chuť do práce farnikom - brigádnikom. Jeho nesčíselnokrát opakované «Nebáť sa!» sa stalo pri všetkých dôležitých hornosúčanských udalostiach akýmsi povzbudzujúcim zaklínadlom. Popri všetkých cirkevných povinnostiach mal ešte čas a chuť venovať sa svojim záľubám, ako boli: včely, kvety, fotoграфovanie a v neposlednej miere hornosúčanská príroda. Hlboko zapustil korene do súčanského kraja, ktorému venoval všetko svoje úsilie po dobu skoro 40 rokov.

Horná Súča bola jeho prvé kaplánske pôsobisko, v Hornej Súči ako dekan končil svoje aktívne kňazské pôsobenie a tu v Hornej Súči, našiel miesto svojho odpočinku. V strede cintorína v Lipine, po boku oravského kňaza, rodáka z Hornej Súče, spí svoj večný sen kňaz, ktorý akoby pokračoval v obetavej práci pre našu obec po Michalovi Rešetkovi.

DESAŤ SLUŽOBNÍČ BOŽÍCH

Horná Súča dala svätej Cirkvi aj 10 služobníč Božích, ktoré v rokoch pre cirkev najťažších slúžili oddane Cirkvi a ľuďom.

1. sestra svätého Kríža Mária Ludovíta Ondračková

2. sestra - školská sestra Panny Márie Noa ter Dame Mária Hedvika Čapáková

3. sestra - školská sestra Panny Márie Noa ter Dame Mária Fatima Vašíčková

4. sestra - školská sestra Panny Márie Noa ter Dame Mária Eugénia Gugová

5. sestra - dcéra kresťanskej lásky svätého Vincenta Mária Patricia Habániková

6. sestra - dcéra kresťanskej lásky svätého Vincenta Mária Koleta Gagová

7. sestra - dcéra kresťanskej lásky svätého Vincenta Mária Mária Mráziková

8. sestra - dcéra kresťanskej lásky svätého Vincenta Mária Nonáta Vrbová

9. sestra - dcéra kresťanskej lásky svätého Vincenta Mária Prudencia Švajdová

10. sestra - dcéra kresťanskej lásky svätého Vincenta Mária Galla Koprivňanská

Uverejňujeme informácie o 3 z nich, ktoré už nežijú.

Erb Hornej Súče

V červenom štíte na striebornom piedestáli stojaca socha sv. Jána Nepomuckého odetá v čierno-striebornom šate so zlatým krucifixom v náruči a s piatimi zlatými hviezdami okolo hlavy. Sochu sprava sprevádza obratený strieborný polmesiac, zľava zlaté slnko.

Mária Ondračková

2. 9. 1894 - 20. 4. 1988

Ludovika - Ničím sa nevyznačovala, ničím nelíšila od žien jej veku. Nižšia drobučká, s postriebrenými vlasmi, azda s mladistvejším výzorom a usmievavými očami dieťaťa. A práve oči sú studnicou srdca.

Narodila sa z roľníckych rodičov 2. septembra 1894 - Jána Ondračku a Kataríny Čapák. Rodičia s radosťou prijali dcérku ako dar boží a pri krste ju zverili pod ochranu matky Božej, ktorej meno dostala. Prešli roky, prišla škola, len od novembra do mája a potom ako ostatní práca na poli a okolo statku. Dorástla a dospela.

Usmievavá Mariška sa mala rozhodnúť - či si založí rodinu alebo ... Pomohla náhoda priateľka - sesternica Mária Čapáková prišla do Súča na zotavenie a pri odchode do kláštora sa zastavila za Mariškou. A tá ako spomínala: Viac zo zvedavosti ako z presvedčenia išla s ňou. V kláštore Žambiku v Maďarsku ju srdečne uvítali a keď sa zistilo, že priateľka Mária je nevyliciteľne chorá, sestra predstavená ju prekvapila s návrhom. Zostaň Marička - zastúp ju!

Pristala, páčil sa jej život zasvätených, no nemala odvahy predniesť svoju túžbu. Príslovečná súčanská skromnosť ju stavia do prác, ktoré sa musia robiť, ale málokto ich vykonáva s láskou. Je pomocnicou v kuchyni, v záhrade, všade tam, kde okrem umu sú potrebné aj šikovné silné ruky. Ako kandidátka prešla viacerými kláštorami - Skalica, Zlaté Moravce, Dineždi ... prišiel noviciát. Osvedčila sa a v auguste v roku 1922 skladá sväté sľuby a zaraďuje sa do nesčíselného zástupu duchovných dcér učiteľky Terézie Šererovej zo Švajčiarska.

Prvou stanicou jej života ako nevesty Ježišovej je Bratislava. Pracuje v kuchyni v štátnej nemocnici. Neskoršie po rokoch praxe, už ako majsterka radostného kuchárskeho umenia je poverená vedením kuchyne v malých ústavoch - Pečenaňoch, Hrnčiarovciach pri Nitre, Skali-

ci. Tu prečkala II. svetovú vojnu, ktorá kládla zvlášť vysoké nároky na ich rehoľnú spoločnosť. Stovky ranených vojakov i civilov, nedostatok personálu, nedostatok zdravotníckeho materiálu. Deň mal 24 hodín bol bez noci, panoval zhon i ona často musela zastupovať spolusestry pri lôžkach chorých.

Prešli roky vojny a nastala vytúžená sloboda. Milosrdný čas zahladil stopy, keď to prišlo. Nevinné Kristove nevesty sa stávajú terčom útokov, osočovania, prekážajú socializmu, ktorý v roku 1948 sa na našom krásnom Slovensku začal budovať. Rok 1950 ju zastihol v Skalici - vyšiel rozkaz zlikvidovať rehoľné spoločnosti umožniť nešťastným osobám žiť radostný život v civile. Nastalo sťahovanie ... nevedeli čo budú jesť, kde budú spať. Vytrvala, ani raz nezaváhala, zostala verná svätým sľubom, svojmu ženichovi Ježišovi Kristovi.

Niekoľko mesiacov pobudla v sústreďovacom tábore v Podolinci, neskoršie to boli Košice. Veselé, Močenok, 1964 - 1968 v Slovenskej Lupči, keď odchádzala na zaslúžený odpočinok do charitného domu v Cerovej - Lieskovom, okres Senica.

Tu v kruhu svojich spolusestier schváli Pána, modlí sa za svoju rodnú Súču a čaká príchod Ženicha. 20. apríla 1988 sa začal nový život ctihodnej sestry Ludovíky. P

Alojzia Čapáková

14. 10. 1917 - 24. 6. 1977

Hedvika - Začiatkom októbra roku 1917 povila Mária Sádecká manželovi Štefanovi Čapákovi - Svrček dcéru Alojziu.

Radost i otázku vidieť v ustarostených očiach rodičov, veď celým svetom už 3 roky zúri vojna. Vidieť stovky ranených, stovky mužov v najlepších rokoch pripútaných na vozík, tisíce čiernych krížov označuje miesta odpočinku nevinných synov, otcov, na ktorých čakajú doma. Prichádzanie lásky... je zaznávané v kultúrnej EURÓPE, ovela viac sa cenia zbrane víťazstva nad protivníkom.

Súča je uchránená od vojnového virvaru, ale i jej sa bytostne dotýka. Lojzka počuje ten padol, tým nepríde otec, zostali sirotky... Bože, kedy sa už tento ošial skončí ?!

Spolu s matkou mnoho času prekláča v chráme s prosbou o pomoc a ochranu blízkych. A to jej zostalo. Veľmi rada sa ponorí do ticha chrámu, aby predniesla svoje bóle i radosti nebeskej Matke a

klaňala sa jej Synovi v Sviatosti oltárnej. Dorástla a v svojej mladosti pochopila

Šalamunove - Márnosť nad márnosť, všetko márnosť.. i keď sa slza tísila do očí jej Áno bolo pevné. V roku 1941 vstúpila do rehoľnej spoločnosti Školských sestier Panny Márie Noa ter Dame v Trenčíne. 3 roky strávila ako kandidátka, 3 roky ako novička a na jar 1947 skladá večné sľuby. Začína cesta Kristovej nevesty, ktorá ani netuší, aké pohromy ju čakajú, aby si vyslúžila večnú korunu, blaženosť po boku nebeského Ženicha.

Píše sa rok 1950 - roky likvidácie rehól spoločností. V tichosti žijúce Kristove nevesty sa stali prekážkou budovania socializmu.

Život modlitby a práce sa premieňa na život útrap, sťahovania, neistoty. Niektoré sa strácajú vo víre sveta, väčšina však len mlčky trpí, ba niektoré to nezvládnu a musia byť hospitalizované v nemocnici. Medzi posledné patrila aj naša Lojzka, ctihodná sestrička Hedvika. Plných 8 mesiacov strávila v trenčianskej nemocnici, no zdravie už nenadobudla. Lekári radili to i ono, no za všetkým sa zračil civil, preto poznačená, ale vo vedomí spokojná sa znova vracia medzi spolusestry. Prekladajú ju

do Kláštora pod Znievom, kde pracuje v poľnohospodárstve, neskoršie do textilnej továrne v Šumperku, Aši, v Českej Lípe. V rokoch normalizácie je premiestnená do domova dôchodcov do Vejprt okres Chomutov. Nakoľko choroba sa zhoršuje v

roku 1973 ju premiestňujú na drahé Slovensko do charitného domu v Beckove. I tu, hoci ťažko postihnutá pomáha, celé dni sa premodlí v miestnej kaplnke. Na deň svätého Jána Krstiteľa v roku 1977, po 37. rokoch práce vo Vinici Pánovej od-

chádza k nebeskému Ženíchovi.

Onemel jej krásny hlas, onemelo harmónium, na ktorom sprevádzala sestry pri oslave Boha.

Pochovaná je na miestnom cintoríne v Beckove.

Emília Habániková

4. 10. 1924 - 27. 11. 1967

Ctihodná sestra Patrícia sa narodila 4. októbra 1924 na kopanici Vlčí Vrch manželom Štefanovi a Eve rodenej Repa - Prielohan.

Tešili sa rodičia novému členovi a so všetkou starostlivosťou ho pripravovali na život. Aké plány s ňou mali už nám nepovedia, lebo obidvaja sú na pravde Božej, no zaručenie to neboli plány o kláštore, o zrieknutí sa dedovizne, o neveste Ježišovej. Lebo keď sa im mladá Milka priznala so svojim úmyslom vstúpiť do rehoľného spoločenstva vyvolalo to slzy v ich očiach.

Človek mieni, Pán Boh mení.

Milka dorástla, rodičia sa ako tak zmierili s myšlienkou ohľadom jej životnej cesty. Začiatkom roku 1950 dostala list od priateľky Betky Švrko-

noviech toho času už novicky u Dcéry kresťanskej lásky sv. Vincenta, aby prišla za ňou na návštevu. Išla rada, veď táto návšteva mala rozhodnúť a odišla o jej povolání. U sestričiek bola vyše týždňa, krátky návrat domov a odišla k nim natrvalo. Zriekla sa svetskej budúcnosti, slávy, šťastia, blahobytu, aby mohla slúžiť ľuďom a

Bohu. Mimoriadne okolnosti skrátili noviciát na 1 mesiac. Likvidácia kláštora ju našla ako sestru Patríciu.

V martinskej nemocnici pôsobila 6 rokov (v kuchyni).

Zrazu mocipáni prišli na to, že

prítomnosť rehoľných sestier negatívne vplyva na zdravotný stav pacientov, preto sa ich rozhodli z nemocníc odstrániť.

V rámci novej reorganizácie bola premiestnená na ŠM v Bábě okres Šamorín, tu pracovala v poľnohospodárstve. Ani 2 roky a znova sa museli sťahovať. Komunisti museli sestričkami nahradit nedostatok pracovných síl v ľanovej továrni v Drevohosticiach. Zlé, prašné pracovné prostredie, práca na smeny, veľmi strpčovali život rehoľniciam. Trpeli., pracovali a po večeroch oslavovali Pána keď sa to stalo. Zastaralé zle udržiavané technologické zariadenie nevydržalo pracovné nasadenie UV, prasklo, vreteno vyletelo a trafilo ctihodnú sestru Patríciu. Pobyt v nemocnici mnoho nenapravil, následky zostali. Po návrate ju premiestnili do Pačlavíc u Kroměříža, aby sa zotavila. No slabá útecha, choroba následkom úrazu sa nezlepšovala ale ... na sviatok Krista Kráľa v roku 1967 ctihodná sestra Patrícia odovzdala svoju nesmrteľnú dušu Stvoriteľovi.

Vo svojich 43 rokoch sa stala mučenicou novej šťastnej epochy ľudstva. Pochovaná je v Pačlaviciach.

Juraj Fojtík

historik, archivár - (1925 - 1982)

Narodil sa 15. 4. 1925 v Horných Salibách. Po absolvovaní Gymnázia v Trenčíne a Pedagogickej akadémie v Bratislave (r. 1946) pôsobil s štátnych školských službách. Vyučoval na stredných školách v Revúcej, Hornej Súči, Moravskom Lieskove a v Trenčíne. Od roku 1955 zanecháva prácu v školstve a začína sa venovať archivníctvu. Najskôr pôsobí v Trenčíne a od roku 1961 v Štátnom oblastnom archíve v Nitre. Venoval sa dejinám Trenčína a jeho okolia a hospodárskym dejinám.

Už počas svojej učiteľskej činnosti sa zaoberal históriou a zvykmi kraja, v ktorom pôsobil.

V našej obci pôsobil ako učiteľ v rokoch 1947 - 1950. Za toto krátke obdobie však urobil kus vzácnej prá-

ce pre veľa generácií Hornosúčanov. Je totiž spoluautorom tej časti kroniky, v ktorej spracovaná história obce. V svojom krátkom životopise pre kroniku J. Fojtík píše «Udalosti, spojené s Hornou Súcou a jej dejinná minulosť ma vždy

zaujímali a preto som s radostou prijal ponuku, aby som spolupracoval na založení novej kroniky».

Že sa tejto práci venoval so všetkou vážnosťou vidno na spracovanom materiále. Dejiny obce sú veľmi podrobné a sú v nich využité materiály, ku ktorým by sme sa inak veľmi ťažko dostali. Sprístupnil nám, aj ďalším generáciám poznatky o našom kraji od jeho osídľovania až po 2. svetovú vojnu.

Vzhľadom na to, že všetok materiál o histórii našej obce sa musel vyhľadávať od základu, sú dejiny obce po prevrat v roku 1918, pomerne rozsiahle - je to 50 strán.

Juraja Fojtíka s Hornou Súcou viažu aj rodinné zväzky - manželka Anna rodená Bizoňová pochádza z Hornej Súče.

3. 1. 1982 v Nitre dotýklo unavené srdce tohto pracovitého muža, ktorý sa svojou obetavou a krásnou prácou zapísal aj do hornosúčanskej histórie.

Veľkú a dôležitú kapitolu hornosúčanskej kultúrnej histórie tvorí ochotnícke divadlo. Ešte za Rakúsko-Uhorska uvedomeli slovenskí učitelia

počas zimného vyučovania cvičili s deťmi rôzne hry, hlavne s náboženskou tematikou. Keď v roku 1918 vznikla 1. ČSR, začala sa slovenská reč, piesne a

zvyky nášho ľudu pomaly zviditeľňovať. A tak aj u nás, v roku 1919, pod vedením miestneho farára Chmielovského začína pracovať divadelný krúžok. V zimných mesiacoch prví hornosúčanskí ochotníci nacvičili divadelnú hru Ferka Urbánka «Križ pod lipami».

Od roku 1919 do roku 1989 s menšími prestávkami a so striedaním režisérov a hercov, sa hornosúčanskí ochotníci s divadlom nerozlúčili. vystúpili v 66 premiérach a v niekoľkonásobnom počte repríz. Pri divadelnom dianí stáli tí, ktorí boli ochotní obetovať svoj voľný čas pre pobavenie a poučenie svojich spoluobčanov. Týchto obetavých nadšencov viedli režiséri: farár Chmielovský, kaplán Herodek, organista a učiteľ Duchoň, učiteľ Šinský s manželkou, manželka bývalého notára Jožinka Čerňanská (12. 2. 1902 - 18. 9. 1930), ktorá je pochovaná na cintoríne v Lipine, učiteľ Vaňhara, riaditeľ školy Bednárík s manželkou, riaditeľ školy Paliatka s manželkou, učiteľka - hornosúčanská rodáčka Mária Vrbová, účtovník - hornosúčanský rodák Jozef Birás a učiteľka - hornosúčanská rodáčka - Júlia Čajová.

Časť zakladajúcich členov ochotníckeho súboru pri oslavách 50. výročia jeho založenia. Zľava: Augustín Sáska, Magdaléna Birásová (Repčakoviech), Štefan Guga (Pečan), Katarína Gugová (Dobošoviech), Anna Sádecká (Chudinoviech), Jan Birás (Repčakoviech), František Ševčík, Adam Zemanovič, Antónia Šulhánková.

Mária (Karola) Vrbová

1916 - 1986

Učiteľka kronikárka obce, režisérka ochotníckeho divadelného súboru.

Narodila sa 23. 4. 1916 v Hornej Súči. Ľudovú školu vychodila v rodnej obci, štátne reálne gymnázium v Trenčíne. Po zložení diferenciálnych skúšok v Štubnianskych (Turčianskych) Tepliciach bola v septembri 1937 prijatá ako učiteľka do štátnej služby. Jej prvým pôsobiskom bola škola v obci Stráža,

potom nasledovali Vidovany, Zákopčie, Olešná, Závorská, Vlčí Vrch, Šamorín, a napokon v roku 1947 Horná Súča - ústredie. Od roku 1958 sa venovala práci s mentálne postihnutými deťmi na Osobitnej škole v Trenčíne.

Počas pôsobenia v rodnej obci sa venova-

la hlavne kultúrnej činnosti. Spolu s kolegom Jurajom Fojtíkom spracovali a zapísali históriu obce od najstarších dostupných záznamov až po rok 1955. Počas zimných večerov venovala svoj voľný čas nácvičkom divadelných hier. Pripravila - vychovala pre režisérsku prácu herca - ochotníka Jozefa Birása.

Svoj život, naplnený prácou pre skultúrenie života v svojej rodnej obci a pre výchovu množstva detí, dožila v Trenčíne, kde 15. 7. 1986 v tichosti zomrela. Jej spopolnené pozostatky sú uložené na cintoríne v Hlohovom.

Jozef Birás

(1918 - 1982)

Úradník, pracovník štátnej služby, režisér ochotníckeho divadla, kronikár obce.

Pochádzal z maloroľníckej rodiny z 9 detí. Rodičia, ako väčšina drobných súčanských roľníkov, si chodili privyrábať na živobytie na veľkostatky. Počas sezónnych poľnohospodárskych prác na veľkostatku vo Vištuku pri Modre sa im 26. 10. 1918 (2 dni pred vyhlásením 1. ČSR) narodil syn Jozef. Možnosť štúdia v mnohohodnej chudobnejšej rodine nebola a tak až počas základnej vojenskej služby získava základné vedomosti k úradníckemu povolaniu. Tieto získané základy si po 2. svetovej vojne doplnil ďalším štúdiom. V úradníckych funkciách pracoval na letisku v Trenčíne, na MNV v Hornej Súči a od roku 1951 ako účtovník a matrikár na MNV v Dolnej Súči, kde pôsobil až do dôchodku. Aj keď sa nenarodil v Hornej

Súči, svoju dedovizeň neopustil. Založil si rodinu (manželka Alojzia rodená Birásová, syn Lukáč), postavil rodinný dom.

Aktívne sa zapájal do spoločenského života v obci. Pracoval hlavne v oblasti kultúry - zberal staré piesne, zvyky, skúmal históriu hornosúčanskej hudby, hral divadlo a po odchode režisérky Márie Vrbovej, prevzal vedenie ochotníckeho súboru. Pracoval ako úväzkový pracovník pri MNV - predseda osvetovej besedy. Po náhlom úmrtí kronikára Jozefa Žúžiho začal písať kroniku obce. Do kultúrnej histórie Hornej Súče sa zapísal najmä ako nezabudnuteľný režisér. Pod jeho vedením oživil svoju činnosť «starí» herci a odchoval veľký počet «nových» mladých ochotníkov. Vo svojej režisérskej práci «mal nos» na obsadenie postáv preto predstavenia, ktoré herci odohrali, mali veľký úspech. Keď vážne ochorel (choroba srdca), ochotnícka divadelná činnosť ustala. Dožil sa ešte jej obnovenia, uvidel, (no už nerežiroval pre chorobu) 3 divadelné hry a pri návrate z Polnočnej - 25. 12. 1982, nečakane zomiera. Veľkých osláv 65. výročia ochotníckeho divadla v Hornej Súči sa už nedožil. Pochovaný je na cintoríne v Lipine.

PROGRAM:

28. 8. 1998 - piatok

Námestie

17.00 h Slávnostné otvorenie osláv
 Otvorenie výstavy ľudových tradícií
 Vystúpenie mažoretiek
 Koncert hudobnej skupiny Horsus

Štadión FK

Futbalový zápas

Záhradná reštaurácia

20.00 h Diskotéka

29. 8. 1998 - sobota:

Kultúrny dom

13.00 - 14.30 h

Slávnostné zasadnutie
 obecného zastupiteľstva

14.30 - 16.30 h

Alegorický sprievod

17.00 - 19.00 h

Kultúrny program:

Detské folklórne súbory Čajka z Hornej

Súče, Lúčik z Turčianskych Teplíc.

Detský spevácky zbor Ave Maria.

Spevácky zbor dospelých Hornosúčan

20.00 h

Ukážte čo máte - vystúpenie

Máji Veličovej, Michala Sličku

a Evy Márie Uhríkovej

22.00 h

Ohňostroj

30. 8. 1998 - nedeľa

10.45 h Slávnostná svätá omša

Námestie

14.00 h Festival dychových hudieb: Laugarício

kvartet - Lesné rohy - Chabovienka -

Opatovanka - Vlčovanka - Drietomanka -

Dychový orchester Horná Súča - Dychová

hudba Stríbrňanka

Záhradná reštaurácia

19.00 h Tanečná zábava - hrá Stríbrňanka

Vzhľadom na nedostatok času sa nedali spracovať informácie o ľuďoch, ktorí svojou činnosťou prispeli k rozvoju našej obce. O tých, o ktorých máme materiál, budeme pokračovať v ďalších číslach Hlásnika.

Dajme si, pri príležitosti osláv našej obce záväzok, že uchováme zaujímavé materiály o tých, ktorí medzi nami žili a venovali svoj čas nielen sebe ale aj veciam obecným.

Materiály spracovali Júlia Čajová a Rudolf Cverenkár.